Коммунизм фабрикаларга уонна заводтарга, колхозтар уонна совхозтар хонуулларыгар, рабочайдар уонна бааһынайдар күнүн аайы геройдуу үлэлээһиннэринэн, интеллигенция айымньытынан тутуллар.

(ССКП КК Тезистэриттэн).

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуң!

САРДАҢА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороһуоннаағы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 56 (1029)
От ыйын
14
күнэ
БЭЭТИНСЭ
1967 сыл
Сыната 1 харчы

СОВЕТСКАЙ БЫЛААС 50 СЫЛЫН ТУОЛУУТУГАР

Сорох түмүктэр, инники соруктар

ТАПТАЛЛААХ сирдьипбит В.И. Ленин төрүттээбит Коммунистическай партиятын салалтатынан Советскай былаас тэриллибитэ 50 сылын туолар юбилейын көрсө Дьэлиҥдэ нэһилиэпин бары тэрилтэлэрэ үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ыллынан социалистическай үлэ вахтатыгар турумуттара. Юбилейнай сыл алта ыйынааҕы түмүгүнэн орduk үчүгэй көрдөрүүнү отделение табаһыттара, метеостанция коллектива, аспүөл маҕаһыынын үлэһиттэрэ, сибээс отделениета ситистилэр. Ол курдук совхоз отделениетын рабочайдара эбэһээтэлистибэларын таба уопсай ахсааныгар 136, ынах сүөһү иитиитин 111 бырыһыаннарга толордулар, тугут деловой тахсыытын 89,3 бырыһыанҥа тиэртилэр. Ыанньыксыттар үүтү государствоҕа атыылааһын сыл анардаағы былаанын лаппа аһардылар. Эти государствоҕа туттарыы эмиэ куһаҕана суох. Түүлээҕи бултааһын I кварталлаағы былаана, оттук маһы бэлэмнээһин аһара толорулуннулар.

Тугут деловой тахсыытын И.Н. Лукинов, Саха АССР Верховнай Советын депутата В.С. Николаев, С.Е. Степанов салайааччылардаах ыстаадалар коллективтара 94-92,63 бырыһыаннарга тиэрдэн табаһыттар юбилейдаах сылга куоталаһыыларыгар бастаан тиһэллэр.

Күндү түүлээх сонордьуттара В.С. Семенов, П.Г. Николаев, Н.Н. Фадеев, Т.М. Петров, бэйэлэрин былааннарын 150-400-түү бырыһыан толортоотулар.

Механизатордар Н.Г. Семенов, И.С. Полуэктов, рабочайдар Н.Х. Спиридонов, К.С. Николаев үтүө суобастаахтык үлэлииллэр.

Ол эрэн барыта эриэ-дэхси буолбатах. Бэйэлэрин эбэһээтэлистибэларын VIII кылаастаах оскуола, балыыһа, оҕо сада, дьааһылата, промтоварнай маҕаһыын толорбокко иһэллэр. Бу барыта тэрийэр үлэни ессө күүһүрдэргэ этэр. Таба сураҕа суох сүтүүтэ ааспыт сыллаағар элбээтэ. Маһа көлбэтэҕинэн сибээстээн, тутуу үлэтигэр үгүс ыарахаттары көрсөр буоллубут. Манан сибээстээн Дьэлиҥдэ нэһилиэгэр ылыныллыбыт эбэһээтэлистибэ туоларыгар элбэх үлэ ыытыллара наада. Хаалбыт бириэмэ устатыгар ССКП КК бэс ыйынааҕы Пленумун матырыйаалларыгар сөп түбэһиннэрэн салалтаны күүһүрдүөххэ, эбии дьаһаллары ылыахха. Орduk чуолаан, тутуу, өрөмүөн үлэлэрэ күүһүрдүллүөхтээхтэр. Сүппүт табалары көрдөөһүн эрдэ ыытыллара табыгастаах.

Маны сэргэ Одьулууннар ыҥырыыларыгар эппиэттээн ылыныллыбыт икки сыллаах эбэһээтэлистибэ туолуутугар уһулуччу болҕомто уурууллуохтаах.

Дьэлиҥдэ отделениетын рабочайдара, сулууспалаахтара Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын туолуутугар ылыммыт эбэһээтэлистибэларын чиэстээхтик толорорго дьулуһаллар.

А. СЕМЕНОВ,
орделениетаағы партийнай тэрилтэ секретара.

ДЬЭ ТАЛААН

Биһиги полярнай эргимтэ тас өттүгэр сытар Өлөөммүттүгэр үйэлээҕи, үтүөлээҕи ыһаачылар-артистар коллиплэрэ олус күндү үөрүүлээх буолар. „Бүгүн артистар кэлэллэр үһү“ диэн сурах чаҕылҕанныы тарҕанна. Онуоха эбии эбисийээнэ оонньуур сураҕа дьоннор сүрэлэрин көтөхтө.

Кылаб. Культура оройуоннаағы дьиэтэ. Көрөөччүлэр биир сири тонолуппакка одуулууллар. Биллэрээччи Л.Бадасьян көрдөөхтүк күнпүлүөттэри аҕар. Бу искусство талааннаах мааастарын куолаһа сайыннар сайдан истэҕин аайы, көрөөччүлэр абылаппыттыы тартаран истилэр.

Сахалыы, нууччалыы, хинди-лии, армяннаы, о, д.а. тылларынан кэрээбэт төйүктэр дьиэрэйэн, сүрэҕи үөрүүнэн толордулар.

КӨРДӨРӨН АГИТАЦИЯ ҮЛЭҺИТТЭРИ ИИТИИГЭ ДЬОҺУННААХ СОРУГА

Советскай норуот кыайыытын, үлэтин, олоҕун, наука ситиһиитин көрдөрөн агитация араас формаларынан сырдатыы, анардас киэргэл эрэ буолбатах. Үлэһиттэри өй-санаа өттүнэн иитии, политическай уопсай билиини хаҥатыы буолар. Итинник соруктаах ССКП райкома уонна маҥнайгы сүһүөх партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр оройуоҥҥа көрдөрөн агитацияҕа аналлаах кэккэ боппуруостары көрбүттэрэ.

Ол түмүгэр оройуон үрдүнэн көрдөрөн агитация балайда тубуста, үлэһиттэр киэҥ болҕомтолорун тардар буолла. Көрдөрөн агитацияны тупсарыыга аналлаах совет тэриллэн үлэлиир. Кини инициативатынан юбилейы көрсө советскай норуот бүттүүнүн кыайыытын, республика, оройуон уонна биирдиилээн бастыҥ үлэһиттэр көрдөрүүлэрин, ситиһиилэрин, былааннарын үлэһиттэргэ киһи барыта өйдүүр тылынан сытыытык уонна туспаҕайдык оҥоруу үлэһиттэри саҥа кыайыыларга угуйар. Төрөөбут Ийэ дойдубут Октябрьскай революция кэнниттэн ситиһиилэрин, партия XXIII съеһин уураахтарын, ССКП Пленумнарын матырыйаалларын кытта билсэннэр үлэһиттэр элбэххэ үөрэнниләр. Советскай былаас 50 сылыгар аналлаах стендэлэргэ үлэ ветераннарын, оройуону тэрийсибиттэр портреттара тахсыбыта орduk кэрэхсэбиллээх. Киниләр ортолоругар уһук хоту сир сайдарыгар үгүс сыраларын биэрбиттэр бастакы нэһилиэктэр, колхозтар салайааччыларын, табаарыстыбалар сэбиэдиссэйдэрин портреттара бааллар. Биһиги оройуон ситэриилээх комитетын Советын исполкомун бастакы председателин А.П.Григорьев, кыыллыйбыт бандыыттары тутууга булугас өйдөөх сирдьит М.Николаев, саха норуотун чулуу уола И.Е.Винокуров, оройуон олохтооҕо В.Николаев, А. Николаева портреттарын киэн тутта көрөбүт.

Бу стендэлэр кэрэттэн кэрэни пропагандалыыллар үтүө холобурга үөрэтэллэр эдэр ыччаттары аҕа көлүөнэ үгэстэрин салгыырга ыҥыраллар. Табаһыттар юбилейнай сүлүөттэригэр көрдөрөн агитацияны туундара киэҥ нэлэмэн иэнитгэн кэлбит табаһыттар оройуоннарын сайдыытын көрдөрөр былакааттары, стендэлэри кытта сиһилии билсибиттэрэ, саҥа соруктары ылыммыттара.

Көр-күлүү хаһыаттара дьоннорго орduk тиийимтиэлэр. Хас биирдии тэрилтэ юбилейдаах сылга тугу ситиһиэхтээҕэ чуолкайдык ыйыллар. Мантан тыаҕа сылдьар таһыттар үгүскэ үөрэнэллэр.

Африка норуота колонияттан, батталтан быыһаныытыгар, ону кытта охсуһуутугар аналлаах былакааттар, лозуннар үлэһиттэри интернационализм тыныгар иитэллэр. Кырдьык да прогрессивнай киһи аймах батталы утары охсуһууга бары күүһүн, кыаҕын уурар, сэриини, өлүүнү суох оҥорууга сир үрдүн дьолун-соргутун туругурдарга дьулуһар.

Ол эрээри көрдөрөн агитацияны тупсарыыга нэһилиэктэргэ, сорох оройуон киинин тэрилтэлэригэр күттүөннээх үлэ барбата. Орто оскуола (партийнай тэрилтэ секретара таб. М.О. Бястинова, директор Д.И. Винокуров), сибээс узела (партийнай тэрилтэ секретара А.С. Лузаненко, начальник Е.Н. Иванов), туруу учаастага (начальник Ф.Г. Николаев) боччумнаах дьаһалы ылбатылар.

Көрдөрөн агитация—партия норуокка быһаччы этэр тыла. Хомойуох иһин совхоз салайааччылара тоҕо эрэ тиэтэйбэттэр. Оттон тупсаран оҥоруу комбината (начальник М.Ф. Гуляев) суолга массыына сылдьарын бэрээдэктиир бэлиэлэри оҥорторон баран сылтан ордук бириэмэ сытыарар. Дьэ ол да иһин райсовет исполкомун быһаарыыта баарын үрдүнэн шофердар, трактористар ханан таптаабыт сирдэриэнэн сылдьаллар.

Көрдөрөн агитацияны аҥардас былакаатынан, лозунунан эрэ тэрийиэххэ сатаммат. Бу эппиэттээх уонна уустук дьыаланы тэрийиигэ бары тэрилтэлэр кытталлара наада.

Бу дьыл ыам ыйын бүтэһик күннэригэр Якутскайга республика үрдүнэн ыытыллыбыт көрдөрөн агитация конкурса түмүктэннэ. Онно биһиги ороһуоммут көрдөрөн агитацияны мөлтөхтүк тэрийбитэ ыйылынна.

Көрдөрөн агитацияҕа аҥардас ситиһиини эрэ ыйар ситэтэ суох. Сатирическай хаһыаттары тэрилтэ аайы кэмиттэн кэмигэр таһаарар табыгастаах, үлэһиттэр бэйэлэрин итэҕэстэрин-быһаҕастарын хаһыаттан ааҕан көннөрү нэлэригэр усулуобуйа тэриллэр.

Көрдөрөн агитацияны салгыы тупсаран, Советскай былаас 50 сылын туолуутугар ороһуон, нэһилиэк, дойду сайдыыларын киэҥник пропагандалааһын соруга турар.

Х.Д. ПЕТРОВ,
ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын инструктора.

РУМЫНИЯ. Брашов таһынаағы Гимбав кооперативтыа хаһаайыстыбаннай опытнай станциятын сотрудниктара улахан научнай үлэни ыыталлар. Киниләр чинчийиилэрин түмүгэ уобалас хонуулартыттан хомуллар оҕуруот астарын, бастакы уочарат хортуоппуй үрдүк үүнүүлэригэр үтүө сабыдыалы оҥордо.

СНИМОККА: опытнай станция лабораториятыгар.

АДЖЕРПРЕСС—ССТА фотолара.

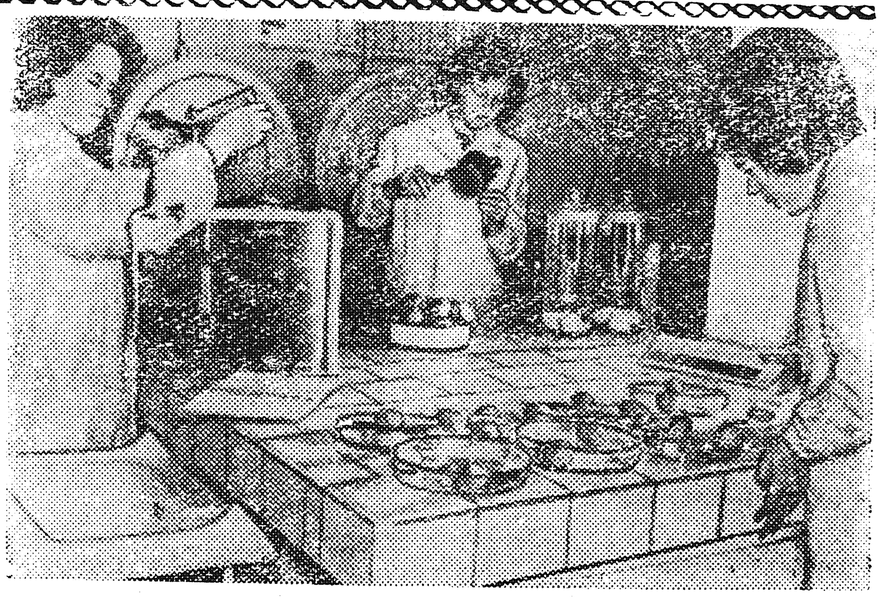

Ынгырар уоттар

Биһиги ыччат-комсомольскай ыстаадатыгар айаннаан иһэбит. Сир ийэ сабахтыын куустуһар киэҥ түһүлгэтэ буолан, туундара бардар баҕа турар. Үрдүк хааллаанынан төрүү-ууһуу, ахтанаан эргиллибит көтөрдөр дорооболомордуу субуһа көлөллөр. Үөһэттэн чэмэлийэр күн уота сырдыгынан, сылааһынан угуттуур. Үрэхтэр кытыыларынан, онон манан арыылыы үүммүт мастар сабаларынан ыстаадалар халыҥ үөрдэрэ мэччийэллэр. Саҥа төрөөбүт тугуттар бытарыһа сырсаллар. Бостууктар табаларын биир-биир кэрийэн көрөллөр. ханнык таба быстыбытын тута бэлиэтииллэр.

Киэһэнэн халлааммыт быһыта-тахаата уларыйан, сытыы тыал сириләтэ үрэр. уулаах хара былыттар сабахтан халыйан таҕыстылар.

—Мин бу балааккаҕа олоробун, киэҥэ-куоҥа бэрт, —диэн фельдшеринэн үлэлиир эдэркээн нуучча кыыһа Люба биһигини аламаҕайдык көрсөр.

—Хайа, Люба туундараны төһө сөбүлээтиҥ?—диэн аны биһиги ыйыталаһабыт.

—Туундараҕа сылдьыахха үчүгэйэ бэрт,—диэн баран кыыһым. — дьоммун-сэргэбин ахтабын.

—Ийээ, Өлөксөйбүт табаларыттан иһэр,—диэт таһырдьаттан сүүрэн киирбит оҕо муннукка сыстар. Сотору буолаат кыра соҕус, модьу-таҕа уол киирэн кэлэр.

—Халлааммыт эмиэ хатаан әрәр. Онуоха әбии бөрөлөр бааллар, тугуттарбыт барахсаттар кумаарга иэдэйэн әрдэхтэрэ,—Өлөксөй көрөр-истәр, бүөбэйдиир табаларын аһынар. Мин бу олорон араахы бары әргитэ саныыбын. Табаһыттар олус тулуурдаах дьоннор. Сарсыарда дьуһуурустубаҕа

Репортаж

бараллар, онтон түүн ортото биирдэ кэлэллэр. Аны хаардаах самыыр ыһар, таҥастара-сабтара тордоҥчу мууһурар. Кырдьык да кытаанах үлэ.

Люба әмиэ саҥата-иҥэтэ суох олорор. Бука, үөрэммит Новокузнецкайдаабы медицинскәй училищетын, дьүөгәләрин, доҕотторун санаан әрдәҕэ.

—Мин үөрэнэ сылдьан табаһыттардыын туундара киэҥ куйаарынан сылдьыам дии санаабатаҕым. Билигин үөрэбин бу тыйыс идәләәх дьоннор олохторун-дьаһахтарын илә харахпынан көрбүппүттэн. Киниләр олус амарахтар. Хаһан баҕарар көмөлөһөллөр, сүбэлиилләр,—Л. Харламова әлбэҕи кэпсиир.

Сарсыарда. В. Лукинов, В. Евстафьев дьуһуурустубаттан кәлән, табалар хайдах хоммуттарын, ханнык таба ордук уһугулаан куота сатыырын сиһилии кэпсиилләр. В. Евстафьев Дьәлиндә оскуолатын бүтәрээт да ыстаадаҕа таба иитиитигәр тахсыбыт. Кини аны да икки-үс сыл үләләән баран салгыы үөрэнәр былааннаах.

Ыстаада биригәдьиир И.Н. Лукинов аҕыйах соҕус саҥалаах киһи. Кини таба иитиитигәр өр сылларга үләләәбит, бу дойду сирин-уотун үчүгәйдик билэр. Онон маршруттарын чуолкайдык оҥороллор. Ханнык сирдәринән көһөрү былаанныыллар. Өлгөм аһылыктаах, үчүгәй үктәллээх сирдәринән көһөр хаһан баҕарар үтүөкэн түмүктәнәрин әдэр табаһыттарга үөрэтәллэр.

—Биһиги ыстаадабыт—ыччат-комсомольскай ыстаадата. Социалистическай эбэһээтәлистибәбитин толорорго охсуһабыт Советскай былаас 50 сылын туолуутун үрдүк көрдөрүүлээх көрүстәрбит диибит. Юбилейдаах сылга төрөтүү түмүгүнэн деловой тахсыыны 94 бырыһыаҥҥа тиэртибит. Ылбыт тугуттарбытын, улахан табаларбытын сүтүгэ суох иитии соруга турар,—Иннокентий Николаевич кэпсиир.

(Кинини снимокка көрөҕүт).

Совхоз Дьәлиҥдәтээҕи отделениетын 12 №-дээх ыччат-комсомольскай ыстаадатын коллектива саҥаттан саҥа ситиһиилэргэ дьулуһар, социалистическай куоталаһыыны көхтөөхтүк тэнитәр.

П. БОЕКОВА.

ЫЙЫТ—ЭППИЭТТИИБИТ

ОҔО ЭМНЭРЭР ИЙЭЛЭРГЭ

Оҕолорун эмнэрэр ийэлэргэ эбии сынньалаҥ бэриллэр дуо? Ити бириэмэ хайдах төлөнөрүй?—диэн биһигиттэн ыйыталлар?

Оҕолорун эмнэрэр ийэлэргэ үлэ туһунан сокуоннар Кодексаларын 134 ыст. сөп түбэһиннэрэн, уопсай сынньаланы тас өттүнэн сынньанарыгар уонна әбиәттииригәр (оҕотун аһатарыгар) чаас аҥара әбии бириэмэ бэриллэр. Игирэ оҕо төрөөтөҕүнэ чаас аҥарыттан ордук бәриллэр. Оччоҕо бу боппуруос администрация уонна профсоюз комитетынан быһаарыллар. Оҕону аһатыыга бириэмэ хас үстүү аҥаар чаас аайы бәриллэр. Сәттэ чаастаах үлэ күнүгэр икки итинник бириэмэ тиксәр, оттон алта чаастаах, онтон да кыраҕа—биир сынньалаҥ. Итиҥэн өрөбүл уонна бырааһынньык иннинээҕи күннэргэ оҕону аһатарга биир сынньалаҥ бэриллэр. Өскөтүн дьахтар олус ыраах олорор уонна чаас аҥарыгар кыаллыбат буоллаҕына, ити сынньаланнары әбиэтин чааһыгар әбиллиэхтээх. Аһатыыга сынньаланнары әбитэлээн баран үлэ бүтүүтүгэр көһөрүөххэ син. Оччоҕо кини үлэтиттэн чаас иннинэ барар.

Итинник быраабынан төһө өр туһаналлариый?

Оҕотун әмтэрэрин тухары. Ити туһунан медицинскәй ыспараапка ирдәниллиэн сөп. Саарбаҕалааһын суох буоллаҕына, 9 ыйыгар диэри саастаах оҕолорго ханнык да ыспараапкалар наадата суохтар.

Өскөтүн оҕону эмийдээбэт буоллун?

Оччоҕо ийэҕэ оҕотун аһатарыгар бириэмэ тоҕус әрэ ыйга бәриллиэхтээх.

Оҕону аһатыыга бириэмэ биәрии—ийэҕэ уонна оҕоҕо биһиги социалистическай обществобыт әбии кыһамньыта. Ити бириэмэ үлэ күнүгэр ааҕыллар, итиләри тарифнай ставканан буолбакка, ортоку хамнаһынан төлүүр әбээһинэстээхтэр.

РЕДАКЦИЯҔА СУРУКТАР

Маны туһаныахха

Совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетын 7 №-дээх ыстаадатыгар биригәдьиир С.С. Константинов үләни сатабыллаахтык тәрийэр. „Саас төрөтүү саҕаланыан иннинэ таба үөрүн үс бөлөххө: бууру, тыһыны, муойкааны тус-туһунан араарар ити табыгастаах,“-диир Спиридон Степанович. Кини баай опытыгар әдәр табаһыттар үөрәнэллэр. Атын ыстаадаларга көлө табаны туталларыгар төрүүр тыһылар хаамыылара-сиимиилэрэ үксээччи. Оттон бу ыстаадаҕа буур табаны ханнык баҕарар бириэмәҕэ дьиэ таһыттан туталлар. Ол түмүгэр тыһы табалар хамсаабаттар. Кәлэр өттүгэр ыстаадалар үлэһитгэрэ көлө табаны туһунан туталлара табыгастаах әбит.

М. СЕРГЕЕВ.

ТОҔО КЫАЛЛЫБАТЫЙ?

Биһиги совхозпут булчуттары ситәтә суох тәрийэр. Ол курдук кыараҕас харахтаах мунха суох. Илим араана баар буолуохтаах этэ. Балыктыырга, тайахтыырга мотор мәлигир. Тыыны әмиэ булбаккын.

Саас кыыл бултаһыныгар наадалаах бүрүөлээх хайыһары оҥорорго ким әмэ кыһаллан көрдө дуо? Эргэрбит тууттарынан ханнык булчут сыыдам табалары ситиәҕәй. Күһүн булчуттар сылдьар сирдэригэр таһаҕас сыарҕаларын әмиэ оҥорторботтор.

Сыарҕалары кыыллыыр сиртэн чугас Алакит төрдүгэр оҥорторуохха. Маны таһынан Алакит төрдүгэр алтынньы 15 күнүгэр ыам ыйын 10 күнүгэр дылы радиостанцияны олохтоон үлэлэтиәххэ. Күһүҥҥү уонна сааскы булду сыарҕанан, онтон самолетунан таһыахха. Оччоҕо булчут күнэ таах хаалыа суох этэ.

В. С. НИКОЛАЕВ,
кырдьаҕас коммунист.

ӨЛГӨМ ОТУ

БЫЙЫЛ ынах сүөһүгэ дәлэй аһылыгы бэлэмниир соруктаахпыт. 1480 центнер оту оттоон государствоҕа туттарыахтаахпыт. Ол иһиттэн Дьәлиндә отделениета 680 центнери бэлэмниэҕэ, оттон Харыйалаахтар —800 центнери. Маны ситиһиилээхтик толорор туһугар 30 отчуттары араас участактарга ыыталыахпыт. Сүөһүлэрбитин бастыҥ хаачыстыбалаах аһылыгынан хааччыйар иннитгэн оттооһуну балаҕан ыйын маннайгы күнүгэр дылы бүтэриэхтээхпит.

Бу күннэргэ окко киириигэ үлэ ыытыллар. Участактар үүнүүлэрэ быһаарыллар уонна хыстыы киһилээх бригәадэ үлэлиэхтээҕэ чуолкайданна. Бу ый 15 күнүттэн оттооһунга киириэхпит. Оройуон кинин общественноһын көмөтө әрэйиллэр.

Н.Г. Шергин,
совхоз кылаабынай зоотехнига.

Омук дойдуларыгар

Новозеландия фермердэрэ бараан түүтүн кырыйыыга бэйэлэрин искусстволарынан аатыраллар.

26 саастаах Брайен Куинн уонна кини биир дойдулааҕа Питер Линтотт барааны кырыйыыга аан дойду чемпионнарынан буолаллар. Куинн биир күн 431 улахан барааны кырыйар кыахтаах, оттон кини биир идэлээҕэ—310-ну.

СНИМОККА: Б.Куинн Австралия куоратыгар Сомерсетка выставкаҕа бэйэтин сатабыллын көрдөрөр.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаабы типографыя Тахсар ахсаана 420 Сакааһын №-рэ 56

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.